๓. กัณฑ์ทานกัณฑ์-พระเวสสันดรบริจาคสัตตสดกมหาทาน
๔. กัณฑ์วนปเวศน์-พระเวสสันดรและครอบครัวเดินชมป่า
๕. กัณฑ์ชูชก-นางอมิตตดาบอกชูชกให้ไปทูลขอกัณหาและชาลี
๖. กัณฑ์จุลพน-ชูชกหลอกพรานเจตบุตร
๗. กัณฑ์มหาพน-ชูชกหลอกพระอัจจุฤาษี
๘. กัณฑ์กุมาร-ชูชกขอกัณหาและชาลีต่อพระเวสสันดร
๙. กัณฑ์มัทรี-พระอินทร์ถ่วงเวลาพระนางมัทรีไม่ให้ไปทันเวลา
๑๐. กัณฑ์สักกบรรพ-พระเวสสันดรบริจาคพระนางมัทรี
๑๑. กัณฑ์มหาราช-ชูชกนอนอย่างสบายใจเพราะคิดว่ามีทาสรับใช้แล้ว
๑๒. กัณฑ์ฉกษัตริย์-กษัตริย์ ๖ พระองค์พบกันดีใจและร้องไห้จนสลบ พระอินทร์บันดาลฝนโบกขรพรรษให้ตก
๑๓. กัณฑ์นครกัณฑ์-พระเวสสันดรและครอบครัวเสด็จกลับนคร

การเทศน์มหาชาตินี้สอนให้ประชาชนรู้จักการบริจาคทาน ทำบุญ สละทรัพทย์ เพื่อสาธารณะประโยชน์เป็นการลดความตระหนี่ในใจ ลดความเห็นแก่ตัว ลดการยึดติดในทุกสิ่งทุกอย่างว่าเป็นของเรา เพราะเวลาตายไม่มีใครนำทรัพย์สินติดตัวไปได้แม้แต่ชิ้นเดียว สิ่งที่จะนำไปได้คือ **ความดีและความชั่ว** ที่สะสมมาก่อนตาย การเทศน์มหาชาตินั้น ๑ ปีเราจะมีโอกาสได้ฟังกันปีละเพียง ๑ ครั้ง บางคนทั้งชีวิตอาจจะไม่เคยได้ยินได้ฟัง

ทศชาติชาดก

ทศชาติชาดกหรือเรื่องราวของการบำเพ็ญบารมีที่ยิ่งใหญ่ ๑๐ ชาติ ก่อนที่จะเกิดเป็นพระพุทธเจ้า

๑. พระเตมีย์	ทรงบำเพ็ญเนกขัมบารมี
๒. พระมหาชนก	ทรงบำเพ็ญวิริยะบารมี
๓. พระสุวรรณสาม	ทรงบำเพ็ญเมตตาบารมี
๔. พระเนมิราช	ทรงบำเพ็ญอธิฐานบารมี
๕. พระมโหสถ	ทรงบำเพ็ญปัญญาบารมี
๖. พระภูริทัต	ทรงบำเพ็ญศีลบารมี
๗. พระจันทกุมาร	ทรงบำเพ็ญขันติบารมี
๘. พระพรหมนารถ	ทรงบำเพ็ญอุเบกขาบารมี
๙. พระวิฑูร	ทรงบำเพ็ญสัจจะบารมี
๑๐. พระเวสสันดร	ทรงบำเพ็ญทานบารมี

ทศชาติที่ขาดหายไป คือ พระมหาชนก พระวิฑูร และพระเวสสันดร (แต่มีในเทศน์มหาชาติ) แต่มีเจ้าแม่กวนอิมและพระถังซำจั๋งแทน สันนิษฐานว่าสมัยก่อนมีชาวจีนอาศัยอยู่ที่ตำบลบางเค็มเป็นจำนวนมาก และขออนุญาติ พระครูเกษม สุดคุณ ให้ช่างเจ๊กโค่ง แกะสลักภาพเจ้าแม่กวนอิม และพระถังซำจั๋งไว้เคารพสักการะ นับว่าท่านพระครูเกษม สุดคุณ ใจกว้างมาก เพราะอุโบสถหลังนี้น่าที่จะเป็นเรื่องราวของพุทธประวัติทั้งหมด

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรและพระถังซำจั๋ง

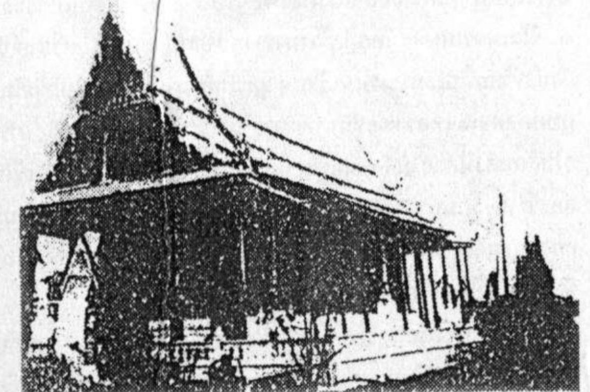
เป็นฝีมือของช่างจีนที่ชื่อ เจ๊กโค่ง เขียนแบบและแกะสลักด้วยตนเอง ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวจีน และชาวไทยเชื้อสายจีน จึงนับว่าคุ้มค่าแล้วมาที่นี่ที่เดียว ได้กราบไหว้ทั้งพระพุทธเจ้า และพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร เป็นปางโปรดเวนัยสัตว์ให้พ้นจากทุกข์ ส่วนพระถังซำจั๋งเป็นการให้แง่คิดในเรื่องของจิตใจมนุษย์โดยเปรียบเทียบว่าจิตใจคนเราเหมือน ลิง (หงอคง) เพราะจิตไม่อยู่นิ่งเฉย คิดเรื่องต่าง ๆ นานา ควบคุมและทำให้เกิดสมาธิได้ยาก ส่วนหมู (ตือโป๊ยไก่) เปรียบเหมือนความโลภเพราะมนุษย์เรานั้นมีแต่ความต้องการทุก ๆ อย่างที่ขวางหน้า เช่นทรัพย์สิน เงินทอง ชื่อเสียง ลาภยศ สรรเสริญ หาความพอดีได้ยาก หากไม่รู้จักประมาณการ ในการบริโภคจะกลายเป็นหมูไปจริง ๆ และซัวเจ๋งเปรียบเหมือน โมหะ คือความโง่เขลา เบาปัญญา เพราะไม่มีความรู้แจ้งในการแก้ปัญหาชีวิต เนื่องจากคนส่วนใหญ่ชอบทำก่อนแล้วค่อยคิดทีหลัง

คาถาแก้จนหรือทำให้รวย
อย่ากินเกินได้ อย่าจ่ายเกินมีรวย
กินเกินได้ จ่ายเกินมีจน

ของที่ระลึกของวัดกุฎิ คือยาหอมชนะลมวัดกุฎิ อย่าคิดว่าคนแก่โบราณเท่านั้นที่จะต้องกินยาหอมฯ นี้ คนหนุ่ม-สาว ก็รับประทานได้เป็นยาบำรุงกำลัง มีรสหวาน หอมเย็นสดชื่น ชุ่มคอ แล้วคุณจะลืมยาหอมที่คุณเคยกินไปได้เลย
สนใจข้อมูล **ยาหอมชนะลมวัดกุฎิ-อุโบสถ** เพิ่มเติมติดต่อวิทยากรบรรยายโดย **พระสมชาย อภิสิทธยาภรณ์** 08-6809-5397 มาเป็นหมู่คณะติดต่อล่วงหน้า เพื่อความสะดวกในการเข้าชมอุโบสถไม้สัก วัดกุฎิ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ยินดีต้อนรับทุกท่าน

อุโบสถไม้สัก วัดกุฎิ

ต. บางเค็ม อ. เขาย้อย จ. เพชรบุรี

คำถามที่ทุกคนคงสงสัยว่าทำไมถึงต้องมาที่นี่ ?
ที่นี่มีอะไร สำคัญอย่างไร จึงต้องมาชม ?

๑. เป็นตำนานที่ยิ่งใหญ่ของวงการพระพุทธศาสนาของโลก ประกอบด้วยเรื่องราวพุทธประวัติที่ชาวพุทธทั่วโลกเคารพนับถือ
๒. เป็นอุโบสถไม้ขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
๓. เป็นอุโบสถไม้สักที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย
๔. อุโบสถไม้สักนี้ฝาผนังแกะสลักโดยรอบ
๕. เป็นสถาปัตยกรรมที่ไม่เหมือนอุโบสถวัดใด ๆ
๖. หน้าต่างและประตูที่แกะสลักไว้อย่างวิจิตรงดงาม
๗. เป็นภูมิปัญญาไทยที่คนต่างชาติยังทึ่งในงานและชมว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของประเทศไทยจริง ๆ (Amazing Thailand)
๘. เป็นสมบัติของคนไทยทุกคนที่ควรช่วยกันอนุรักษ์

วัดกุฎิ

วัดกุฎิ (บางเค็ม) เป็นวัดมหานิกาย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลบางเค็ม อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี อยู่ห่างจากทางหลวงสายเพชรเกษม ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๑๒๘-๑๓๐ เข้าไปเป็นระยะทาง ๑ กิโลเมตรเศษ วัดกุฎิสร้างมาราวปลายสมัยอยุธยา หรือ ต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ประมาณ ๒๐๐ ปีเศษ และมีพัฒนามาเป็นลำดับโดยมีพระครูเกษม สุดคุณ (หลวงพ่อชุ่ม) เจ้าอาวาสขณะนั้น เป็นผู้ดำเนิน การสร้างอุโบสถหลังนี้ด้วยไม้สักทั้งหลัง และใช้ไม้มะค่าเป็นเสา ไม้ที่ใช้ในการก่อสร้างนี้ ท่านนำมาจากจังหวัดนครสวรรค์ ล่องแม่น้ำเจ้าพระยาจนมาถึงคลองบางเค็มท่าน้ำข้างวัด ท่านตั้งใจสร้างอุโบสถไม้สักแกะสลักนี้ให้เป็นตำนานที่ยิ่งใหญ่ของวงการพระพุทธศาสนา

สำหรับอุโบสถไม้สักแกะสลักนั้น เริ่มก่อสร้างมาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ ๖ และได้รับพระทานวิสุงคามสีมา ในต้นรัชกาลที่ ๗ คือเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้ทำการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ โดยครูช่างฝีมือเมืองเพชรบุรี คือ ช่างเนื่อง ช่างหวาน ช่างปิ่น แกะสลักฝาผนังรอบนอกทั้งหมดเป็นเรื่องราว เทศน์มหาชาติ และ ทศชาติชาดก ช่างเนื่องและช่างหวานยังช่วยกันแกะสลักบานประตู ๒ บาน (ป่าเขาลำเนาไพร) ส่วนช่างระย่อม แกะสลักหน้าต่าง ๑๔ คู่ และบานประตู ๒ บาน (รามเกียรติ) สลักเสลาอย่างอ่อนช้อยและวิจิตรยิ่ง มีค่าทางศิลปะเป็นอันมาก ส่วยฝาผนังที่มีภาพและเรื่องราวของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พระถังซำจั๋งและฝาผนังแกะสลักใต้พระเตมีย์รวมถึง ช่อฟ้า ใบระกะและหางหงษ์นั้นเป็นฝีมือของช่างปูนชาวจีนที่ชื่อเจ๊กโค่ง ส่วนแรงงานที่ช่วยแกะสลักนั้น เป็นพระภิกษุและสามเณรที่บวชอยู่ในช่วงที่มีการก่อสร้างอุโบสถ (หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ช่างปิ่นได้ทำลายปูนปั้นมาติดที่ซุ้มประตูทั้ง ๔ ช่อง)

กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ (ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔) เพราะเป็นอุโบสถไม้ที่มีขนาดใหญ่มีคุณค่าทางศิลปะ ควรค่าแก่การอนุรักษ์เป็นสมบัติของแผ่นดินและเป็นอุโบสถไม้สักที่แกะสลักโดยรอบแห่งเดียวใน ประเทศไทยเพราะส่วนใหญ่จะเป็นภาพวาดหรือการแกะสลักเฉพาะหน้าต่างกับประตูเท่านั้น

อุโบสถไม้สักได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์เสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกรมศิลปากร เป็นเงินจำนวน ๔,๐๒๐,๐๐๐ บาท (สี่ล้านสองหมื่นบาทถ้วน) อุโบสถไม้สักเป็นความภูมิใจของชาวตำบลบางเค็ม อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรีเป็นอย่างยิ่งตลอดมา

อุโบสถไม้สักแกะสลัก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งแรกที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรี ก่อนผ่านเข้าสู่อำเภอเขาย้อย และจังหวัดเพชรบุรีต่อไป มีประชาชนให้ความสนใจเข้าชมสถาปัตยกรรมอุโบสถไม้สักแกะสลักเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันมีพระครูวิจิตรวัชรธรรม เป็นเจ้าอาวาส อายุ ๒๖ ปี อายุพรรษาที่ ๕๐ ท่านเป็นเจ้าอาวาสมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ ท่านปรับปรุงกุฎิพระ-วัด เครื่องใช้ไม้สอยต่างเป็นไม้สักเกือบทั้งหมดท่านมีความชำนาญทางงานไม้ ด้วยฝีมือปราณีต สวยงาม สร้างไว้ใช้ภายในวัด และหาเจ้าอาวาสวัดใดเทียบท่านได้ยาก

อุโบสถไม้สัก วัดกุฎิ

อุโบสถไม้สักหลังนี้ เป็นอาคารไม้ขนาดใหญ่ มีขนาดกว้างประมาณ ๗.๕๐ เมตร ยาว ๑๘.๗๐ เมตร (กว้าง ๓ ห้อง ยาว ๗ ห้อง เฉพาะส่วนที่กั้นฝา) ภายในอุโบสถไม่มีเสา อาคารหลังนี้มีเสารวม ๖๐ ต้น เสาแถวนอกสุดเป็นเสาแปดเหลี่ยม (เสาระเบียงรับเชิงชาย) โดยรอบ ๓๒ ต้น แถวในเป็นเสาสี่เหลี่ยม ๒๘ ต้น เมื่อมองด้านข้างจะเป็นหลังคาสี่ชั้น (รวมทั้งหลังคาพาไล) ทางด้านหน้าและหลังจะเป็นมุขลดยื่นและพาไลขึ้นไปรับมุขทั้งหน้าและหลัง ด้านละ ๑ ชั้น และทางด้านข้างมีตับ หลังคาปีกนกลาดลง ๒ ชั้นเครื่องเงินลำยองเป็นไม้แกะสลัก ลงลักปิดทอง ประดับกระจก แผ่กว้างลดต่ำลงมีลวดลายแกะสลัก จึงเป็นแบบอย่างทางช่างที่ไม่มีอุโบสถแห่งใด เสมอเหมือน โครงหลังคาหน้าบันทั้งสองด้านมีมุขประเจิดลายเป็นไม้แกะสลัก ด้านหน้าเป็นรูปเหรียญเงินตรามงกุฎสมัยแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ ส่วนด้านหลังเป็นรูปเหรียญเงินตราช้างสามเศียรสมัยแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ มีลายกนกเปลวประกอบอย่างสวยงาม

ความคิดผูกลายหน้าบันอย่างนี้ นับเป็นประดิษฐ์การอย่างใหม่ของช่าง ที่มองแล้วให้ความรู้สึกเปิดเผยถึงสภาพจิตของมวลมนุษย์ที่นับวันจะยิ่งยกย่องเงินตราขึ้นสูง และคนจนส่วนใหญ่ได้แต่แหงนมองจนเมื่อยคอ ยากที่จะหยิบฉวยเงินมาอย่างง่ายดาย

วิธีชมอุโบสถไม้สักแกะสลัก

คือ ต้องอยู่ในระยะห่างที่สามารถเห็นภาพรวมๆ ได้ทั้งหมดทุกแผง และเชื่อว่าท่านจะต้องตะลึงกับสิ่งที่เด่นสะดุดตาที่สุด คือฝาผนังไม้แกะสลักทั้งหลัง รวมทั้งบานหน้าต่างและบานประตูที่แกะสลักไว้อย่างวิจิตรงดงาม ยากที่จะหาชมได้ในอุโบสถแห่งอื่น นับว่ารวมความเป็นที่สุดไว้ที่นี่แล้ว เป็นอุโบสถไม้สักแกะสลักเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่เหลืออยู่

อุโบสถนี้มีฝาผนังทั้งหมดทั้ง ๒๐ แผง เป็นด้านยาว ด้านละ ๗ แผง ด้านกว้าง ด้านละ ๓ แผง แต่ละแผงจัดสัดส่วนภาพแกะสลักเป็นสองท่อน มีบานหน้าต่าง ทั้งหมด ๑๔ คู่ บานประตู ๘ คู่ และปูนปั้นเหนือซุ้มประตู ๔ แห่ง

ฝาผนังด้านยาวนี้มี ๗ แผง และมีช่องหน้าต่างที่แกะสลักไว้อย่างสวยงาม เดินเวียนขวาจากด้านหน้าอุโบสถ (ด้านหน้าคือ ทิศตะวันออก) เดินเวียนขวาไปตามลำดับ โดยเริ่มจากภาพแกะสลักในเรื่องเทศน์มหาชาติ กัณฑ์ที่ ๑ คือกัณฑ์ทศพร

วัตถุมงคลของพระครูเกษม สุตคุณ ที่น่าสนใจ

ประกอบด้วยเหรียญรุ่นแรก สร้างฉลองเป็นพระครูสัญญาบัตรมีเนื้อเงิน, ทองแดงและอัลปาก้า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ และสร้างพระผงว่านผสม พิมพ์นาคปรก ท่านได้รับมอบมาจากเมืองลับแลมีพุทธคุณยอดเยี่ยมทางด้านแคล้วคลาด สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านเป็นหนึ่งในพระเกจิอาจารย์ที่ได้รับนิมนต์ให้ร่วมปลุกเสกพระเครื่องที่วัดกัลยาณี ฝั่งธนบุรี เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และยังมีเครื่องรางอย่างผ้ายันต์ ตะกรุดโทน เขี้ยวเสือ สีผึ้ง ลูกอม ผงนางกวัก (ข้อมูลจากนิตยสารพุทโธ)

รายละเอียดและเรื่องราวที่แกะสลัก

สามารถแบ่งเรื่องราวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. เทศน์มหาชาติ ๑๓ กัณฑ์

๒. เทศน์ทศชาติ ๗ ชาดก

๓. พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรและพระถังซำจั๋ง ๒ ภาพ

เทศน์มหาชาติ ๑๓ กัณฑ์

๑. กัณฑ์ทศพร-พระนางผุสดีขอพรพระอินทร์ ๑๐ ประการ

๒. กัณฑ์หิมพานต์-พระเวสสันดรบริจาคช้างปัจจัยนาเคนทร์